[א]בית שמאי היא דאמרי מעין אחד הוא וסתם לן תנא כב"ש סתם ואחר כך מחלוקת הוא וכל [ב]סתם ואח"כ מחלוקת אין הלכה כסתם ואבע"א מי קתני מבקשת לישב יושבת קתני אי יושבת מאי למימרא מהו דתימא תיבדוק דדילמא קבעה לה וסת קמ"ל דמעין טהור למעין טמא לא קבעה הניחא ללוי דאמר שני מעינות הם אלא לרב דאמר מעין אחד הוא תבדוק דילמא קבעה לה וסת אפילו הכי מימי טהרה לימי טומאה לא קבעה: ומשמשת בעדים וכו': תנן התם [ג]תינוקת שלא הגיע זמנה לראות ונשאת ב"ש אומרים נותנין לה ארבע לילות וב"ה אומרים [א]עד שתחיה המכה אמר רב גידל אמר שמואל לא שנו אלא שלא פסקה מחמת תשמיש וראתה שלא מחמת תשמיש [ב]אבל פסקה מחמת תשמיש וראתה טמאה עבר לילה אחת בלא תשמיש וראתה טמאה נשתנו מראה דמים שלה טמאה מתיב ר' יונה ובתולה שדמיה טהורים אמאי תשמש בעדים דדילמא נשתנו מראה דמים שלה אמר רבא אימא רישא חוץ מן הנדה והיושבת על דם טוהר הוא דלא בעיא בדיקה אבל בתולה שדמיה טהורין בעיא בדיקה אלא קשיין אהדדי כאן ששמשה דאימא שמש עכרן כאן שלא שמשה תניא נמי הכי בד"א שלא פסקה מחמת תשמיש וראתה שלא מחמת תשמיש אבל פסקה מחמת תשמיש וראתה טמאה עבר לילה אחת בלא תשמיש וראתה טמאה נשתנו מראה דמים שלה טמאה: פעמים היא צריכה וכו': א"ר יהודה אמר שמואל לא שנו אלא לטהרות אבל לבעלה מותרת פשיטא שחרית תנן אלא אי אתמר אסיפא אתמר ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה א"ר יהודה אמר שמואל לא שנו [ג]אלא באשה עסוקה בטהרות דמגו דבעיא בדיקה לטהרות בעיא נמי בדיקה לבעלה אבל אינה עסוקה בטהרות לא בעיא בדיקה מאי קמ"ל תנינא [ד]כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן אי ממתני' הוה אמינא הני מילי באשה שיש לה וסת אבל אשה שאין לה וסת בעיא בדיקה והא מתני' באשה שיש לה וסת עסקינן מתני' בין שיש לה וסת בין אין לה וסת והא קמ"ל דאע"ג דיש לה וסת [ה]מגו דבעיא בדיקה לטהרות בעיא נמי בדיקה לבעלה והא אמרה שמואל חדא זימנא [ו]דאמר רבי זירא אמר רבי אבא בר ירמיה אמר שמואל אשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק ואוקימנא [ו]בעסוקה בטהרות [ז]חדא מכלל חברתה איתמר [ח]תניא נמי הכי בד"א לטהרות אבל לבעלה מותרת [ט]בד"א שהניחה בחזקת טהורה אבל הניחה בחזקת טמאה לעולם היא [י]בטומאתה עד שתאמר לו טהורה אני

בעא

רש"י

ב"ש היא דאמרי. בפרק בנות כותים[ט] מעין אחד הוא: **יושבת קתני.** שכבר נכנסו ימי טוהר: **דילמא קבעה לה וסת.** תוך שמונים דנקבה ג' ראיות מעשרים לעשרים לרשב"ג ולרבי ד' ראיות משלשים לשלשים שכשיכלו ימי טוהר ה"ל וסת לעשרים: **המכה.** מכת בעילה דכל זמן שהיא רואה דם מחמת תשמיש דם בתולים הוא: **לא שנו.** אבית הלל קאי: **שלא פסקה.** ממראות דם: **מחמת תשמיש.** דכל זמן ששמשה ראתה: **וראתה שלא מחמת תשמיש.** כלומר אפילו חזרה וראתה ביום שלא מחמת תשמיש מחזקינן לה בדם בתולים הואיל ומחמת תשמיש לא פסקה: **אבל פסקה מחמת תשמיש.** ששמשה פעם אחת ולא ראתה ואחרי כן ראתה בין שראתה מחמת תשמיש בין שלא ראתה מחמת תשמיש טמאה דאמרינן כיון דבשעת תשמיש פסקה פעם אחת רגלים לדבר שהבתולים כלו כבר וזה ממקום טמא ירד: **נשתנו מראה דמים.** ממראה דם בעילה ראשונה: **תשמש בעדים.** אחד לפני תשמיש ואחד לאחר תשמיש: **כאן ששמשה.** הא דקתני שאינה משמשת בעדים משום דשמשה עכשיו דאי נמי חזיא לאחר תשמיש ונשתנו מראה הדם טהורין[י]: **דאימור שמש עכרן.** אבר התשמיש: **כאן שלא שמשה.** הא דאמר נשתנו מראה דמים שלה טמאה שלא שמשה היום אלא בטהרות עסקה סמוך לבדיקה הילכך לענין טהרות שחרית וערבית בעיא בדיקה ולפני תשמיש היינו טעמא דלא בעיא בדיקה דכיון דלאחר תשמיש לא בעיא בדיקה לפני תשמיש נמי לא אצרכוה רבנן דאמרינן לקמן [יב.] כל לבעלה לא בעיא בדיקה אלא מגו דבעיא בדיקה לאחר תשמיש לטהרות בעיא נמי בדיקה לפני תשמיש לבעלה והכא ליכא מגו. לישנא אחרינא כאן ששמשה לאחר תשמיש ראשון לא בעיא בדיקה ואפילו שחרית וערבית ואפילו נשתנו אימור שמש עכרן והא דתני נשתנו טמאין כשלא שמשה לאחר לילה הראשון ולאו טעמא הוא דא"כ אפילו לא נשתנו נמי טמאה דהא עברה עליה לילה אחת בלא תשמיש אמרינן לעיל דטמאה: **לא שנו.** הא דתנן שחרית וערבית בודקת: **אבל לבעלה מותרת.** בלא בדיקה: **פשיטא שחרית תנן.** דטהרות הוא דהא אין משמשין מטה ביום[כ]: **מגו דבעיא בדיקה לטהרות.** לאחר תשמיש שמא ראתה לאחר תשמיש מחמת תשמיש: **בעיא נמי בדיקה לבעלה.** לפני תשמיש: **הא נמי תנינא.** במתני' פ"ב (לקמן טו.): **בחזקת טהרה לבעליהן.** ומתניתין דקתני דבעינן בדיקה על כרחך הכי מתרצת לה מתניתין דהכא בעסוקה בטהרות והתם בשאינה עסוקה בטהרות: **והא מתני' דהכא ביש לה וסת עסקינן.** דקתני ואע"פ שאמרו דיה שעתה וכו' והא ודאי בשיש לה וסת ועלה מיירי שמואל ואמר אבל לבעלה מותרת אבל אין לה וסת לא קאמר: **בין יש לה בין אין לה.** דכיון דאמר יש לה וסת בעיא בדיקה כ"ש דאין לה וסת ואכולהו קאמר שמואל אבל לבעלה מותרת. והא דאיירי מתניתין ביש לה וסת הא קא משמע לן דאף על גב כו': **והאמר שמואל חדא זימנא.** דאפילו אין לה וסת לא בעיא בדיקה לבעלה אלא אם כן רגילה לעשות טהרות: **ואוקימנא.** לקמן [יב.]: **במה דברים אמורים.** דבעיא בדיקה: **לטהרות.** כלומר בעסוקה בטהרות אבל לבעלה גרידא שאינה עסוקה בטהרות לא:

כשיעור

תוספות

אלא לרב דאמר מעין אחד הוא תבדוק. הוה מצי לשנויי דרב מוקי במבקשת לישב אלא דניחא ליה לשנויי אליבא דתרוייהו מתני' בענין אחד: **אפילו** הכי מימי טהרה לימי טומאה לא קבעה. ואין להקשות לר"א דאמר[ט] כל אשה שעברו עליה ג' עונות כו' תבדוק בימי טוהר שמא תפסוק ג' עונות דהכי נמי מימי טהרה לימי טומאה לא מקרי הפסקה:

[מ] **ומשמשת** בעדים. אארבע נשים ואשה שיש לה וסת קאי: **שלא** פסקה מחמת תשמיש. דכל פעם שמשמשת רואה אפילו תשמיש מופלג מחבירו חדש או שלשה חדשים הוי דם תשמיש וטהור כדאמר בפ' בתרא (לקמן סה:) מעשה ונתן לה רבי ד' לילות מתוך שנים עשר חדש וכי שמשה בלילה וראתה למחרתו או בלילה שלאחר כך בלא תשמיש טהורה אבל אם ראתה יום שני לשמושה טמאה כדקאמר עבר עליה לילה אחת בלא תשמיש כו' וביום תשמיש נמי אם נשתנו מראה דמים שלה משל אמש טמאה ואם פסקה מחמת תשמיש וראתה אחרי כן אפילו באותו יום בין בתשמיש בין בלא תשמיש טמאה דודאי חיתה המכה וכלו בביאה ראשונה כל דמי בתולים ואפילו [נ] לרב אשי דאמר בפרק בתרא (שם סד:) בעל ולא מצא דם וחזר ובעל ומצא דם טהורה היינו משום דאימא בביאה ראשונה בעל בהטייה כשמואל אבל הכא דבביאה ראשונה מצא דם ובשניה לא מצא דם ודאי חיתה המכה:

כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן. פירשתי לקמן פ"ב (דף טו.):

חדא מכלל חברתה איתמר. פי' רשב"ם דהך דהכא איתמר מכלל ההיא דלקמן ואין נראה דבההיא לא פירש שמואל דאיירי בעסוקה בטהרות אלא רבא דייק בפירקין מדלא מפליג ליה רבי אבא לרבי זירא ביש לה וסת לטהרות בעיא בדיקה לבעלה לא בעיא בדיקה אין לה וסת לבעלה נמי בעיא בדיקה ש"מ קסבר שמואל כל לבעלה לא בעיא בדיקה לכך נראה לפרש דההיא איתמר מכלל הך דהכא ומשום דרבי אבא הוה ידע מהך דהכא דאף אין לה וסת לא בעיא בדיקה לבעלה לא מפליג לרבי זירא הכי:

תניא נמי הכי כו'. אבל לבעלה מותרת וא"ת ודילמא דוקא ביש לה וסת איירי וי"ל מדתני סיפא אבל הניחה בחזקת טמאה מכלל דמיירי באין לה וסת דאי ביש לה וסת דוקא ה"ל לפלוגי בדידה אפילו אם הניחה בחזקת טהורה אם אין לה וסת כו' אלא משום דאף באין לה וסת לא משכחת טמאה לבעלה אלא בהניחה בחזקת טמאה ובסמוך בברייתא דחמרין ופועלין כו' דקתני נמי אבל הניחה בחזקת טמאה אע"ג דיש לה וסת מיירי היינו משום דבהניחה בחזקת טמאה אשמועינן אפילו ערה טמאה עד שתאמר טהורה אני אבל הניחה בחזקת טהורה באין לה וסת היכא דערה לא בעיא בדיקה דכיון דבא מן הדרך מסתמא תובעה ואמרינן לקמן (דף יב.) כיון שתבעה אין לך בדיקה גדולה מזו וה"ר יהודה בן הר"ר י"ט כתב דרישא דברייתא זו הכי שנויה בתוספתא מעוברת ומניקה בועלה טהור פירוש אפילו לרבי עקיבא דאמר לעיל ברואה דם למטמאה בועלה למפרע וכל אשה שיש לה וסת וכן שאר כל הנשים פי' דאין להן וסת דאין סברא לפרש בתולה וזקנה דאם כן הוה תני להו בהדי מעוברת ומניקה דרישא מטמאות במגע פירוש לטהרות וטהורות לבעליהן אלמא ברייתא מיירי דאין לה וסת:

בעי

עין משפט נר מצוה

קא א מיי' פ"ה מהלכות איסורי ביאה הל' יח סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סימן (קנג סעיף א) קפז סעיף יג:

קא ב מיי' שם הל' כד טוש"ע י"ד סימן קפז סעיף יג:

קב ג מיי' פ"ד מהלכות משכב ומושב הל' ז:

קג ד מיי' שם הלכה ז ועיין בהשגות ובכ"מ ופ"ד מהל' איסורי ביאה הלכה ט סמג לאוין קיא ועשין רמג וטוש"ע י"ד סימן קפו סעיף א:

קד ה מיי' פ"ד מהל' משכב ומושב הל' ז:

קה ו מיי' פ"ד מהל' איסורי ביאה הל' ט סמג שם טוש"ע י"ד סימן קפד סעיף יא וע' בטור ובב"י:

ז [טוש"ע י"ד סימן קפה סעיף א]:

◆

תוס' הרא"ש

עד שתחיה המכה. אין לפרש דאתוך ד' לילות קאי אבל לאחר ד' לילות אפילו לא חיתה טמאה דא"כ ליתנייה בעדיות גבי קולי ב"ש וחומרי ב"ה. וליכא נמי לפרושי דבחיתה תליא מילתא בין תוך ד' לילות בין לאחר ד' מדתנן לקמן בפרק בת' הגיע זמנה לראות ב"ה אומרים עד מוצאי שבת ד' לילות ולא מפליג בין חיתה ללא חיתה. הלכך נ"ל דשיעור דחיתה לאחר ארבע לילות אבל תוך ד' אפילו חיתה טהורה ועוד נראה לדקדק מדתנן בתולה שדמיה טהורין ואמאי תבדוק דלמא חיתה אלא ודאי בתוך ד' טהורה בכל ענין ומתני' בתוך ד' לילות איירי והא דפריך בסמוך מנשתנו מראה דמים שלה משום דבנשתנו אין סברא לחלק: **אבל** פסקה מחמת תשמיש וראתה טמאה. תימה לי מאי קמ"ל היינו עד שתחיה המכה דהכי מפרש שמואל לקמן כל זמן שהרוק מצוי בתוך הפה. וצ"ל דאגב דבעי למימר מילי אחרנייתא נקטיה נמי להך אע"ג דשמעינן לה מאידך דשמואל ואפילו למ"ד בריש תינוקת בעל ולא מצא דם (טהור') וחזר ובעל ומצא דם טהורה שאני התם דמעיקרא לא מצא דם ואיכא למימר בעל בהטייה ולא צד בתוליה הלכך כשחזר ובעל ומצא דם תלינן בדם בתולים. אבל הכא דמעיקרא מצא דם השתא דלא מצא בביאה זו אמרינן דחיתה המכה. וא"ת הכא בלא הגיע זמנה איירי וכל לילות שבימי קטנות אינן חשובות אלא כלילה אחת ונותנין לה עוד שלשה לילות בימי נערות כדאיתא לקמן בפרק בתרא. ולעיל פריש' דבכל ד' לילות אפילו חיתה טהורה. וי"ל דהא דחשבינן כל ימי קטנות אחת היינו בשלא פסקה מחמת תשמיש ועי"ל דהא דקאמרי ב"ה עד שתחיה המכה היינו בין תוך ד' לילות בין לאחר ד' לילות. והא דתנן לקמן גבי הגיע זמנה ב"ה אומרים עד מוצאי שבת ד' לילות היינו בשלא חיתה המכה. וא"ת א"כ תבדוק שמא פסקה מחמת תשמיש וי"ל דלא מצינו בדיקה כזאת דלא מהניא לטמאותה עכשיו אלא שאם תראה אחרי כן שתהיה טמאה. אע"ג דלעיל מצרכינן בדיקה משום וסת לא דמי דהתם הוא לקבוע לה וסת כל ימיה כל זמן שלא תעקרנו: **עברה** עליה לילה אחת בלא תשמיש וראתה טמאה ודוקא בו ביום שאין בו תשמיש אבל שמשה ביום של אחריו כל ראיות של אותו היום טהורות אם לא פסקה מחמת תשמיש כדאמרינן בפרק בתרא שנתן לה ד' ד' לילות מתוך י"ב חדש וה"פ דברייתא דשמשה ולא פסקה מחמת תשמיש כל ראיות של אותו יום טהורות אפילו שלא מחמת תשמיש אבל ראיות של מחרת לא: **אמאי**

מסורת הש"ס

א) [לקמן לה:], ב) [יבמות מב.], ג) כתובות ו. לקמן סד:, ד) לקמן טו., ה) [לקמן יב:], ו) [שם:], ז) [מגילה כט: וש"נ], ח) לקמן טז:, ט) [לקמן לה:], י) [טהורה. יעב"ץ], כ) [לקמן טז:], ל) [לעיל ז:], מ) [שייך לעיל במשנה], נ) נ"ל לרב אסי,

◆

מוסף רש"י

תינוקת שלא הגיע זמנה לראות. במסכת נדה (ה.) אמר אימתי הגיע זמנה לראות משיגיעו ימי הנעורים (כתובות ו.). **נותנין לה ארבע לילות.** לשמש, ואפילו רואה אמרינן דם בתולים הוא (לקמן סד:) שכל דמים שתראה בהן מחמת תשמיש מחזקינן להו בדם בתולים (כתובות ו.). **עד שתחיה המכה.** כל זמן שאינה משמשת בלא דם לא חיתה המכה (שם). **כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן.** בלא בדיקה, שלא הוזכרה בדיקה אלא לעסוקה בטהרות (לקמן טו.).

◆

תוס' הרא"ש (המשך)

תשמש בעדים. דלמא נשתנו מראה דמים שלה אע"ג דאיירינן בשלא הגיע זמנה והך לא בעיא בדיקה דהא תניא לעיל דעד שלא הגיע פרקה הרי היא בחזקת טהורה ואין הנשים בודקות אותן מ"מ אמתני' קא פריך דאיירי בהגיע זמנה: **אימור** שמש עכרן. ואין לומר תבדוק אימור נשתנית עכירה זאת מעכירה אחרת שאינו עוכר לעולם בשוה ובכל ענין שעכרו טהור: **פשיטא** שחרית. טהרות היא ועדיפא מינה הוה מצי למפרך דכיון דקתני בשעת שהיא עוברת לשמש את ביתה למה לה שתבדוק שחרית לשמש כל היום וערבית לשמש כל הלילה בבדיקה זו סגיא אלא משום דאיכא למימר לא סמכינן על ההיא בדיקה (שלי דאי) משום דאמרינן לעיל דאינה מכניסתו לחורין ולסדקין: **אלא** אי איתמר אסיפא איתמר. ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה. מכאן נראה הא דקתני מתני' ומשמשת בעדים היינו לאחר תשמיש אחד לו ואחד לה כמתני' דפ' כל היד ולא כפי' רש"י שפירש אחד לפני תשמיש ואחד לאחר תשמיש דאם כן הוה ליה למימר אלא אי איתמר ארישא איתמר ומשמשת בעדים ועוד מאי כי קאמר ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה היינו משמשת בעדים: **אי** מתני' ה"א ה"מ באשה שיש לה וסת והא דקתני כל הנשים היינו בין ערות בין ישנות: **ואוקימנא** בעסוקה בטהרות. וא"ת והלא לא פירש שמואל בדבריו בהדיא דאיירי בעסוקה בטהרות אלא דר' אבא הוא דאוקים ליה דשמואל איירי בהכי י"ל דהיינו דקא משני חדא מכלל חברתה אתמר דר' אבא גופיה לא קים ליה אלא מהך דהכא א"נ ר' אבא קים ליה שפיר דשמואל [פירש] בדבריו בעסוקה בטהרות: **בד"א** בטהרות. תימה מאי תניא נמי הכי דילמא באשה שיש לה וסת איירי וי"ל דסמיך ארישא דברייתא השנויה בתוספתא מעוברת ומניקה בועלה טהור. וכל אשה שיש לה וסת ושאר כל הנשים מטמאות במגע וטהורות לבעליהן בד"א שהניחה בחזקת טהרה פי' בועלה טהור אפילו לר' עקיבא דאמר לעיל דרואה מעת לעת מטמאה את בועלה. וכל אשה שיש לה וסת ושאר כל הנשים. פי' אפילו אין להם וסת מטמאות במגע לטהרות וטהורות לבעליהן כלומר מותרות לבעליהן בלא בדיקה: